

Redegjørelse for arbeid med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i Skanska Norge AS

Rapporteringsperiode 1. januar 2024– 31. desember 2024.

SKANSKA

1. Innledning og generell informasjon

Åpenhetsloven § 5 fastsetter at virksomheter skal offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderingene de har gjort. Formålet med denne redegjørelsen er å gi allmennheten innsikt i Skanskas nøkkelfunn i aktsomhetsvurderingene, og hvilke tiltak som er iverksatt. Skanska ønsker å være åpne om de utfordringer som finnes innen vår bransje, og vi forsøker å håndtere de på best mulig måte. Bygg og anleggsbransjen innebærer bruk av svært mange produkter og tjenester, og verdikjedene er ofte lange og kompliserte. Det vil også i mange tilfeller være vanskelig å finne frem til opprinnelsesland for alle bestanddeler i et produkt. Vi må derfor erkjenne at arbeidet vil ta tid, og vi vil aldri bli ferdig med å jobbe for anstendige arbeidsforhold og menneskerettigheter i vår verdikjede.

Skanskas visjon er å bygge for et bedre samfunn. Gjennom våre egne aktsomhetsvurderinger og samarbeid i regi av Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg skal vi bidra til å realisere denne visjonen. Våre verdier og våre etiske retningslinjer, og de krav Skanska Norge stiller, er vårt fundament i arbeidet for å ivareta menneskerettigheter og fremme gode arbeidsforhold hos våre leverandører og forretningsforbindelser, og videre i vår leverandørkjede. Alle som jobber i Skanska og alle som jobber for Skanska skal ha trygge og anstendige arbeidsforhold og betingelser, og grunnleggende menneskerettigheter skal ivaretas.

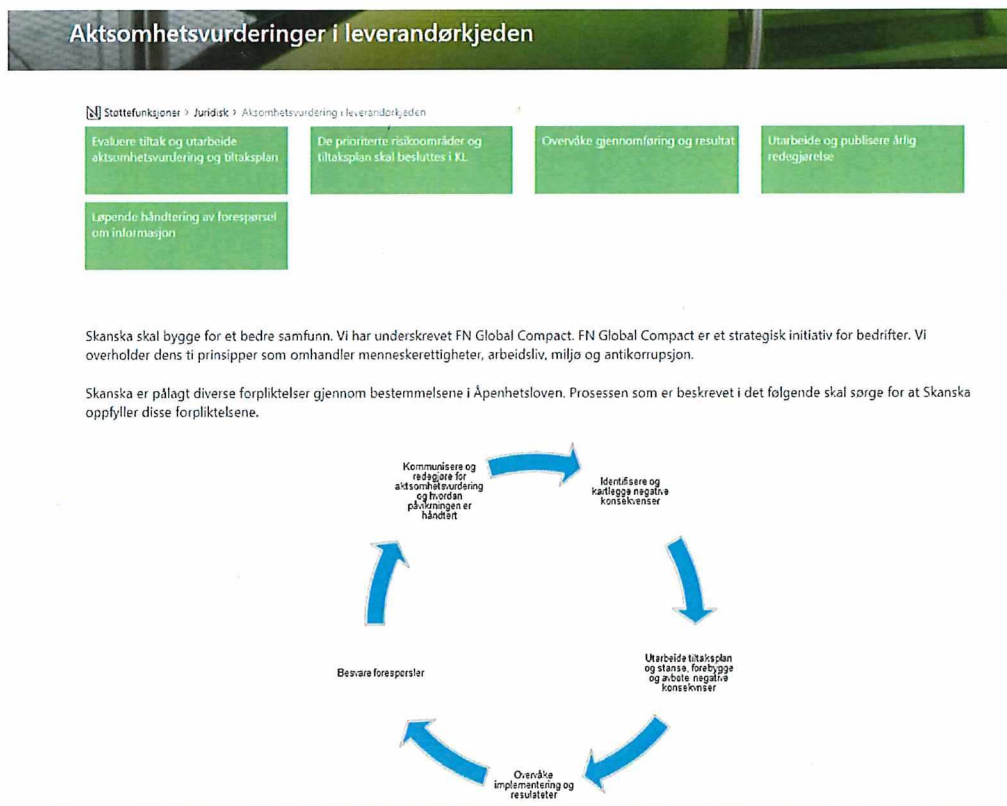
Skanska er blant Norges største prosjektutvikler- og entreprenørkonsern med ca 4400 ansatte. Skanska Norge er organisert i fem forretningsområder; Bygg, Anlegg, Eiendomsutvikling, Spesialister og Teknologi, Innovasjon og Grønn forretningsutvikling. Skanska har 6 heleide datterselskap. Dette er Vassbakk & Stol, Marthinsen & Duvholt, UCO, Husfabrikken, Skanska Bolig, og Entreprenørservice. De ulike datterselskap publiserer egne redegjørelser, men Skanska og datterselskapene har et felles innkjøpsnettverk, og det er etablert felles innkjøps-, kontraktsmaler og rutiner blant annet når det kommer til miljø, seriositet, etiske retningslinjer for leverandører, mv. Aktsomhetsvurderingen gjøres i utgangspunktet for konsernet samlet. Redegjørelsen for Skanska og de enkelte datterselskapene når det kommer til arbeidet for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold vil derfor stort sett være sammenfallende. I henhold til retningslinjene til Forbrukertilsynet er det likevel utarbeidet separate redegjørelser for datterselskapene slik at eventuell spesifikk risiko knyttet til det enkelte datterselskaps virksomhet også blir redegjort for. Skanska sin redegjørelse ligger som vedlegg til redegjørelsen til datterselskapene, da det vesentlige av arbeidet knyttet til åpenhetsloven gjøres sentralt for hele konsernet.

Skanska sin virksomhet er del av det organiserte arbeidslivet og er tilsluttet Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), NHO Byggenæringen og Entreprenørforeningen – Bygg og Anlegg (EBA). Skanska Bolig er tilknyttet Norsk Eiendom (endret til NHO Byggenæringen Eiendom i 2025) og Vassbakk og Stol og Marthinsen og Duvholt er tilknyttet arbeidsgiverforeningen MEF.

Skanska leverer tjenester innenfor bygg, anlegg og veivedlikehold, og vi har virksomhet over store deler av landet. Skanska opererer i hovedsak som hoved/totalentreprenør, mens datterselskap også kan opptre som underentreprenør og leverandør. Skanska og datterselskap har i rapporteringsperioden ikke hatt virksomhet utenfor Norden.

Arbeidet med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold er forankret i en ansvarlighetspolicy som er vedtatt av styret i Skanska. Videre er arbeidet forankret i styret og konsernledelsen gjennom deres eierskap til andre policyer og retningslinjer, herunder etiske retningslinjer for ansatte og etiske retningslinjer for leverandører, samt innkjøps-, antikorrupsjons- og Helse- og sikkerhetspolicy. Våre etiske retningslinjer for leverandører er en del av alle innkjøpsavtaler og kommunisert under «Informasjon for leverandører» på Skanskas hjemmeside skanska.no.

Arbeidet med aktsomhetsvurderinger og betydningen av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden er primært kommunisert til ansatte gjennom vårt styringssystem. Skanska har etablert en prosess/rutine knyttet til arbeidet med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Rutinene bygger på OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Prosessen er innarbeidet i vårt etablerte styringssystem.

Illustrasjon: Skjermbilde fra vårt styringssystem Slik Gjør Vi Det

Prosessen omfatter blant annet fordeling av ansvar og arbeidsoppgaver i vår virksomhet knyttet til ivaretagelse av menneskerettigheter og ansvarlige arbeidsforhold, herunder kartlegging og vurdering av negativ påvirkning/skade ut fra egen virksomhet, leverandørkjeder og forretningsforbindelser. I kommende rapporteringsperiode vil vi se på erfaringene vi har gjort oss knyttet til åpenhetsloven og vårt styringssystem, og evaluere prosessen og gjøre eventuelle justeringer der dette anses hensiktsmessig.

Skanska har et system for leverandørevaluering og leverandørgodkjenning. Risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold er vurdert for samtlige innkjøpskategorier. Åpenhetsloven og de krav som stilles til aktsomhetsvurderinger er således innarbeidet i vår leverandørgodkjenningsprosess. Gjennom vår leverandørgodkjenningsprosess har vi også ulike andre kriterier som blir vurdert, som kvalitet, finansiell status, HMS, skatt og avgifter m.m. Rutinene omfatter også prosesser for overvåking av leverandører og kontroll og evaluering av de tiltak som er iverksatt. Skanska har videre en innarbeidet prosess for seriøsitetsarbeid i våre prosjekter som også er en del av oppfyllelsen av våre forpliktelser etter åpenhetsloven.

Skanska har rutiner i vårt styringssystem for behandling av informasjonskrav fra allmenheten. På hjemmesiden til Skanska (skanska.no) finner man informasjon om hvordan vi arbeider med åpenhetsloven og link til våre redegjørelser. Det er også etablert

en mailadresse (apenhetsloven@skanska.no) hvor man kan stille spørsmål og få informasjon.

2. Kort om rapporteringsperioden

Det har ikke skjedd sentrale skifter i egen virksomhet eller i leverandørkjeden i rapporteringsperioden. Virksomheten har ikke fått nye, viktige leverandører, og vi har heller ikke utvidet virksomheten til nye geografiske områder. De aktsomhetsvurderinger som ble foretatt i foregående rapporteringsperioder er derfor fortsatt gjeldende.

De prioriterte kategoriene som ble identifisert i forrige rapporteringsperiode (redegjørelse av disse følger under) har også vært i fokus i denne perioden. Vi har jobbet videre med kartleggingen av disse, men arbeidet er ikke ferdig. Vi vil derfor fortsette dette i neste rapporteringsperiode, både gjennom vårt eget arbeid, samarbeide internasjonalt i Skanska, og det bransjesamarbeid som er igangsatt gjennom EBA.

Skanska har i rapporteringsperioden fortsatt arbeidet med å skape oppmerksomhet og bevisstgjøring rundt åpenhetsloven, både for våre egne ansatte og leverandører. Det har blant annet vært arrangert interne seminar for ansatte for å dele kunnskap og erfaring knyttet til åpenhetsloven, og de forventninger selskapet har til våre ansatte og leverandører når det kommer til arbeidet med menneskerettighet og anstendige arbeidsforhold.

Konsernledelsen i Skanska nedsatte en arbeidsgruppe høsten 2024 for å se på forbedring og effektivisering av vårt seriøsitetsarbeid i prosjekt. Basert på resultatene fra en større spørreundersøkelse og et 20-talls dybdeintervjuer samt diskusjoner i arbeidsgruppen og Styringsgruppe Seriøsitet, ble det foreslått en rekke forbedrings- og effektiviseringstiltak. Disse vil vi arbeide videre med i 2025. Et av tiltakene som ble besluttet var å gjøre et klasseromskurs i seriøsitet obligatorisk for utvalgte ansattegrupper. Dette vil heve kompetansen blant våre medarbeidere og styrke vårt arbeid knyttet til oppfølging av leverandører. Dette vil igjen bidra til å sikre anstendige arbeidsvilkår for de arbeidstakere som jobber på våre prosjekter.

Skanska Norge AS er en del av Skanska Group som ledes fra Sverige. I forbindelse med innføringen av EUs aktsomhetsdirektiv CSDDD (Corporate Sustainability Due Diligence Directive) er det iverksatt et arbeid i Skanska Group knyttet til aktsomhetsvurderinger i leverandørkjeden. Dette arbeidet vil også få betydning for Skanska Norge sitt arbeid med åpenhetsloven fremover. Det er blant annet iverksatt et pilotprosjekt på verdikjedekartlegging ved bruk av verktøyet Sourcemap. Resultatet av dette vil trolig være på plass i neste rapporteringsperiode.

3. Aktsomhetsvurderinger og tiltak

3.1 Innledning

For å oppnå forbedringer i arbeidet med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold fokuserer vi både på vår egen innsats, vi samarbeider i bransjeorganisasjoner og vi har dialog med våre leverandører. Vi har besluttet å konsentrere innsatsen rundt noen konkrete prioriteringer, med støtte i god praksis. FNs retningslinjer anerkjenner at bedriftene ikke kan håndtere alle de potensielle effektene i hele verdikjeden på egen hånd, i hvert fall ikke samtidig, og forventer derfor at selskapene gjør prioriteringer i arbeidet med aktsomhetsvurderinger.

Skanska har i inneværende rapporteringsår fortsatt å prioritere noen av de innkjøpskategoriene og geografiske områdene som vi har vurdert har størst risiko for negative konsekvenser når det kommer til menneskerettighetene og anstendige

arbeidsforhold, og hvor vi har reell påvirkningsmulighet i verdikjeden. Det er åpenbart at vi har størst påvirkningsmulighet når det kommer til leverandører som arbeider på våre byggeplasser/anleggsplasser. Det brukes derfor mye ressurser på dette arbeidet, og vi har stort fokus på oppfølging og kontroll av disse leverandørene.

Skanska utfordrer og veileder leverandører og forretningspartnere. Dersom det avdekkes brudd på lover, regler eller retningslinjer etter kontraktsinngåelse må dette rettes opp innen en gitt frist. Dersom leverandører viser manglende evne eller vilje til å rette opp forholdene gir Skanskas kontraktsmaler oss mulighet til å avslutte samarbeidet med leverandøren. Gjennom vårt arbeid kan vi bidra til rettferdige og gode arbeidsvilkår, herunder trygge og sunne arbeidsforhold hos våre underleverandører. Gjennom vårt store fokus på HMS bidrar vi også til å trygge HMS på arbeidsplassen.

3.2 Vurdering av egen virksomhet

Bygg og anleggsbransjen er en bransje med høy HMS-risiko, samt er en bransje som er utsatt for useriøse aktører og arbeidslivskriminalitet. Skanska er en pådriver for arbeidstakerrettigheter og sikre arbeidsforhold. Vårt mål er at alle skal komme like hele og friske hjem som da de kom på jobb. Skal man påvirke bransjen i positiv retning er det viktig å starte med egen virksomhet.

Risikokartleggingen og aktsomhetsvurderingen av egen virksomhet viser at den totale risikoen for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold når det kommer til ansatte i Skanska sin egen virksomhet vurderes som lav.

Skanska mener et organisert arbeidsliv bidrar til å skape gode arbeidsplasser. Alle selskap i Skanska er tariffbundet, og en stor del av arbeidstakerne er organiserte i fagforeninger. Skanska og våre datterselskap anerkjenner og respekterer organisasjonsfriheten – både retten til å organisere seg og retten til å la være. Skanska og datterselskapene er medlem av NHO eller MEF. Vi har et aktivt tillitsmannsapparat for både funksjonærer og fagarbeidere i konsernet, og det er jevnlig dialog mellom ledelsen og tillitsmannsapparatet. Det er aktive fagforeninger på både fagarbeidersiden og på funksjonærsiden. En stor del av våre ansatte er også fagutdannet. Skanska har utarbeidet etiske retningslinjer som alle våre ansatte skal kjenne til og forstå. Alle ansatte gjennomfører obligatorisk opplæringskurs/ oppfriskningskurs i våre etiske retningslinjer hvert andre år.

I arbeidet med å skape trygge arbeidsplasser har Skanska utviklet og implementert gode styringssystemer for å ivareta HMS på byggeplassen, herunder obligatoriske HMS-kurs. Det er generelt stort fokus på HMS i selskapet, og skader og farlige hendelser blir nøye overvåket. Skanska har også utviklet gode systemer for rapportering av uønskede hendelser (RUH) som skal bidra til stadig forbedring og fokus på HMS i prosjektene. Skanska sitt sikkerhetsarbeid tar aldri slutt, og vårt sikkerhetsengasjement er forankret i selskapets verdier. Alle i Skanska skal vise ansvarlighet og ta vare på de som jobber på våre prosjekter og de som bor i lokalmiljøer hvor Skanska har virksomhet. Skanska er en lærende organisasjon, og vi ser alltid etter forbedringer og nye løsninger. Sikkerhetskulturen i Skanska er preget av at man skal lære av egne og andres feil, og gjennom dette øke sikkerheten og trivselen til alle som oppholder seg på våre prosjekter.

Skanska har også utviklet og implementert en rekke systemer, rutiner og prosedyrer som hjelper med å tilrettelegge og planlegge for sikker og effektiv produksjon. Kombinasjonen av sunne holdninger, sterke verdier, og gode systemer, prosedyrer og rutiner gjør Skanska til en av bransjens ledende aktører når det gjelder sikkerhet. Sikkerhet er noe vi jobber med og har fokus på hver eneste dag, men vi har også én uke i året hvor hele Skanska setter av ekstra tid til å reflektere rundt hvordan man ivaretar sin egen og kollegaers sikkerhet. Skanska kaller denne uken for Sikkerhetsuka. Vi har gjennomført Sikkerhetsuka de siste 20 årene og den har utviklet seg til å bli et av de største og viktigste sikkerhetsarrangementene i bygg- og anleggsbransjen. Mer enn 40 000

Skanska-ansatte og 200 000 underleverandører deltar hvert år på arrangementer og aktiviteter i hele konsernet.

3.3 Vurdering av leverandører av tjenester på bygg- og anleggsplassene (med og uten vareleveranser)

Når det kommer til Skanskas leverandører av tjenester på byggeplassen er dette i innkjøpskategorier med til dels høy risiko når det kommer til fare for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Det er på denne bakgrunn vurdert at Skanska sin største iboende risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold er hendelser på våre byggeplasser. Det er varierende grad av risiko knyttet til de ulike aktørene. Bygg- og anleggsbransjen er en bransje med høy HMS-risiko. Samtidig anses risikoen for arbeidslivskriminalitet og utnyttelse av sårbare arbeidere for å være høy i bygg- og anleggsbransjen ref. Regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet, revidert 8. februar 2021, pkt 2.6.

Bygg- og anleggsbransjen er en konkurranseutsatt bransje med høy etterspørsel etter billig arbeidskraft og stor bruk av utenlandske arbeidere innenfor enkelte innkjøpskategorier. Bransjen har således innslag av en del sårbare grupper arbeidere. Arbeidere er i denne sammenhengen definert som arbeidere i forsyningskjeden, uavhengig av hvor i forsyningskjeden. Sårbare grupper består typisk av arbeidere med lav utdanning eller ufaglærte arbeidere og fremmedarbeidere. Fordi risikoen for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold vurderes som høy for disse gruppene, har Skanska fortsatt å prioritere tiltak og oppfølging av underentreprenører. I første omgang har fokuset særlig vært på leverandører av tjenester på våre bygg- og anleggsplasser. Dette er leverandører Skanska har nær tilknytning til og hvor vi er i en posisjon hvor vi kan stille krav og påvirke. For våre leverandører på byggeplass har Skanska også stor kontrollmulighet. Skanska har gjort en rekke tiltak for å sikre at de som jobber på våre prosjekter får lønn og arbeidsmiljø som de har krav på. Vi forsøker å utnytte at vi er en stor aktør i bransjen, og gjennom å stille tydelige krav til våre leverandører og samarbeidspartnere er vi en pådriver for seriositet i byggenæringen..

Aktsomhetsvurderingen og risikokartleggingen har avdekket at risikoen for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold særlig er knyttet til risiko for brudd på HMS-regelverk, arbeidstidsbestemmelser, herunder hviletid og overtid, samt risiko for manglende utbetaling og lønn, feriepenger og opptjening av pensjon (lønnstyveri). Det er også kjente tilfeller av tvangsarbeid i vår bransje. Dette er forhold det kan være vanskelig å oppdage, og på denne bakgrunn gjennomfører Skanska jevnlig kontroller på prosjektene. Skanska har også dialog med egne tillitsvalgte ved mistanke om grove brudd på menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold blant våre underentreprenører.

Skanska har innført en risikobasert tilnærming til selskapets tjenesteleverandører når det gjelder identifisering av hvilke leverandører som bør følges opp ekstra nøye. Risikovurderingen baseres på risikoområder som er identifisert av skatteetaten, Arbeidstilsynet, Fair Play og lignende organisasjoner, NHO Byggenæringen/ EBA, samt offentlige rapporter om arbeidslivskriminalitet. Innkjøpskategorier hvor det er stort innslag av ufaglært arbeidskraft og hvor innsatsfaktoren er lav anser Skanska for å gi økt risiko. I disse fag er det også ofte stort innslag av utenlandsk arbeidskraft, som også bidrar til økt risiko. Skanska har identifisert følgende fagområder/bransjeområder som særlig risikoområder:

- Maler
- Mur
- Renhold
- Bemanningsbransjen
- Transport

Skanska anser videre underentreprenører med tilhold utenfor Skandinavia som selskaper med forhøyet risiko.

Et av tiltakene for å redusere risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold hos våre leverandører er Skanska sitt leverandørevalueringssystem. Dette skal hjelpe oss å identifisere og velge bort useriøse aktører og sørge for at useriøse aktører ikke kommer inn på våre byggeplasser. Skanska har over mange år utviklet gode verktøy og styringssystemer for å ha kontroll på våre leverandører av tjenester på byggeplassen. Leverandørens godkjenningsstatus er til enhver tid tilgjengelig gjennom prosjektets styringsverktøy.

Skanskas kontraktsmaler ivaretar videre krav til seriøsitet, etterlevelse av menneskerettigheter, for eksempel arbeidsforhold, lønn, forbud mot tvangsarbeid samt organisasjonsfrihet. Kontraktene stiller videre krav til åpenhet i verdikjeden, og videreføring av alle relevante krav til bakenforliggende ledd. Når leverandører forespørres i forbindelse med kalkulasjon/tilbudsprosesser vedlegges Skanskas kontraktskrav, herunder krav til etisk adferd (etiske retningslinjer for leverandører) og seriøsitetsskrav. Kravene i åpenhetsloven er også beskrevet flere steder i kontraktsmalene til Skanska.

I januar 2018 signerte Skanska en samarbeidsavtale med Skatteetaten for å jobbe mot arbeidslivskriminalitet i byggenæringen. Samarbeidsavtalen gir Skanska løpende og mer inngående informasjon om Skatte- og avgiftsforhold til våre leverandører som vi ellers ikke ville fått. Dette er et viktig verktøy opp imot kampen mot arbeidslivskriminalitet. Skanska stiller krav om at alle leverandører i hele verdikjeden som vi har inne på våre prosjekter skal gi oss en fullmakt til å innhente informasjonen om Skatte- og avgiftsforhold.

Et annet tiltak som er iverksatt, er at risikoen knyttet til de ovenfornevnte bransjer er innarbeidet i verktøy som prosjektene benytter når de skal risikovurdere leverandører underveis i prosjektet. Verktøyet er et hjelpemiddel for prosjektene når de skal velge ut hvilke leverandører som skal prioriteres for gjennomføring av kontroll av lønns- og arbeidsvilkår etter at de har startet arbeidet på våre prosjekter. Kontroll av lønns- og arbeidsvilkår gjennomføres jevnlig og utføres av prosjektene selv, med evt. støtte fra sentral seriøsiterådsgiver og/eller juridisk avdeling. Det gjennomføres også større revisjoner hvor sentral KS-avdeling har ansvar for gjennomføringen. Stikkprøvekontroller av leverandører og mer utvidet kontroll av lønns- og arbeidsvilkår underveis i prosjektet, er også et viktig tiltak for å sørge for at våre leverandører følger det de har lovet/ forpliktet seg til i forbindelse med tilbud og kontrahering. Skanska har hatt leverandører i rapporteringsperioden som har vært i brudd med bestemmelser i arbeidsmiljøloven. De fleste av bruddene har vært knyttet til arbeidstid og ulovlige arbeidstidsordninger. Skanska har i disse tilfellene sørget for veiledning til leverandør og stilt krav om at de ulovlige arbeidstidsordningene skal opphøre, samt krav om evt. etterbetaling av overtidsbetaling. Skanska erfarer at de fleste leverandørene etterkommer kravet om etterbetaling i de saker hvor dette er utfallet. Skanska har også i rapporteringsåret valgt bort aktører vi ikke ønsker å samarbeide med ut fra en risikovurdering basert på selskapenes- og nøkkelpersoners historikk, samt funn i forbindelse med kontroll av lønns- og arbeidsvilkår (LA-kontroller).

Innenfor enkelte risikoområder har Skanska også innført forpliktende rammeavtaler som skal benyttes. Dette har vi innført blant annet for bemanningsbransjen. Eventuelle unntak må godkjennes av relevant konserndirektør. I rapporteringsåret har vi begynt å planlegge rammeavtaler/prekvalifisering av leverandører innenfor for flere av risikoområdene, da vi ser at dette er tiltak som er egnet til å redusere risikoen for useriøse leverandører.

3.4 Vurdering av vare/materialleverandører, varer levert av tjenesteleverandører og andre forretningsforbindelser

Byggematerialer og produkter omfatter et bredt spekter av ulike varer. Total risiko for brudd på menneskerettigheter er høy for bygg og anleggsmaterialer og produkter.

Risikoen er størst nedover i leverandørgjelden, hvor råvarer utvinnes og bearbeides. Leverandørkjedene er komplekse og fragmenterte over hele verden. Dette fører til begrenset sporbarhet og lite åpenhet, ref DFØ risikovurdering for Bygg og anlegg side 3. Det er relativt liten kunnskap i byggenæringen om alle ledd i verdikjeden. Dette er noe av grunnlaget for det arbeidet som har blitt iverksatt hos vår virksomhet og gjennom samarbeidet i EBA. Innsikten i de ulike leverandørkjedene er økende selv om det fortsatt er lang vei å gå. Det er en ikke ubetydelig sannsynlighet for brudd på menneskerettigheter i bransjer med sammenfattende og omfattende produkter som rør, elektro og solceller. I tillegg er det enkelte byggevarer som naturstein, stål og trebaserte plater som med stor sannsynlighet har sin opprinnelse og råvareuttak i land hvor det forekommer brudd på menneskerettighetene.

For produkter og tjenester knyttet til ferdigbetong, massivtre og ordinært trevirke tilsier kunnskapen at størstedelen av produktene kommer fra land i Europa, med begrenset sannsynlighet for brudd på menneskerettighetene. Innenfor fagene maling og mur/flis har størstedelen av produktene opprinnelse i Europa, men enkelte leverandører importerer produkter fra nordlige deler av Afrika og Midtøsten, hvor det er betydelig risiko for menneskerettighetsbrudd. I både lim-, mørtel og malingsprodukter er det komponenter med usikker opprinnelse. Økt innsikt i disse produktområdene er ett av satsingspunktene for EBA i det kommende rapporteringsåret, og Skanska vil følge opp og delta i dette arbeidet.

Gjennom aktsomhetsvurderingen av vare/materialkategorier og andre forretningsforbindelser, har Skanska foretatt en overordnet analyse, med sikte på å identifisere områdene med størst risiko for uregelmessigheter når det kommer til brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Skanskas risikovurdering tar utgangspunkt i geografisk risiko og produktrisiko, hvor vi særlig ser på risiko knyttet til innsatsfaktorer og produksjonsprosesser som brukes i utvikling eller bruk av bestemte produkter. Vi er fortsatt i en tidlig fase av kartlegging og med store og kompliserte leverandørkjeder har vi på rapporteringstidspunkt i varierende grad strukturert informasjon over land, produsenter og arbeidstakere. Vi har i liten grad data over førsteleddsprodusenter.

Risikoen på råvarenivå avhenger i stor grad av hvilken region eller hvilket land de produseres i, og hvor råmaterialet er hentet fra. Geografiske risikofaktorer er generelt knyttet til regelverk (for eksempel ratifisering av internasjonale konvensjoner), styring (for eksempel inspeksjonsorganers kapasitet, nivå på rettssikkerhet og omfanget av korrupsjon), sosioøkonomisk kontekst (for eksempel fattigdom og utdanningsnivå, sårbarhet og diskriminering av befolkningsgrupper) og politisk kontekst (for eksempel pågående konflikter), korrupsjonsrisiko og dårlig historikk med hensyn til å respektere menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, eller mangel på kultur rundt ansvarlig næringsliv. Geografiske tilbakevendende risikoer er også fravær av fagforeninger, lave lønninger og tvangsarbeid. Ved risikovurdering ved kjøp av fysiske innsatsfaktorer til produksjonen forholder Skanska seg til internasjonalt anerkjente oversikter over hva som regnes som risikoprodukter og land med forhøyet risiko for produksjon i strid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Ved innkjøp fra ikke-vestlige land skal det gjennomføres spesifikke tiltak for å redusere risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden.

Generiske varer/ produkt som ikke er særlig knyttet til vår virksomhet (for eksempel mobiltelefoner, pc-utstyr, ikt etc.) vil være områder hvor Skanska utgjør en svært begrenset andel av produktets omsetning, og vi har derfor svært liten/ ingen innkjøpsmakt. Skanska er kjent med at mye av produksjon av slike produkter i stor grad skjer i fabrikker i Kina og andre asiatiske land. Det er veldokumenterte problemer med arbeidstakerrettigheter på fabrikknivå, for eksempel i form av lave lønninger, tvungen overtid og oppsigelse av fagforeningsledere. Verdikjeden for noen produkter innenfor disse kategoriene har også risiko knyttet til råvareutvinning og produksjon av halvfabrikata. Selv om det foreligger risiko for brudd på menneskerettigheter knyttet til slike produkter er dette likevel ikke prioritert i denne rapporteringsperioden da dette er varer/ produkt hvor Skanska har liten kontroll og påvirkningsmulighet.

Skanska erkjenner at muligheten for å kunne gjøre endringer og forbedre menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden er større dersom man samarbeider med andre i bransjen som har sammenfallende leverandørkjede. Vi er derfor aktivt medlem i arbeidsgruppen i NHO Byggenæringen/EBA knyttet til aktsomhetsvurdering i leverandørkjeden. Gjennom arbeidet i EBA ser man at det ofte er lite informasjon og kunnskap om hvordan leverandørkjeder helt konkret er sammensatt. Arbeidsgruppen i EBA har derfor besluttet å starte arbeidet med å fokusere ekstra på noen utvalgte produktkategorier. Basert på aktsomhetsvurderingen i arbeidsgruppen, samt Skanska sin egen aktsomhetsvurdering som ble gjennomført i foregående rapporteringsperioder, ble følgende fag/produkt identifisert som høyrisiko som skulle prioriteres for grundigere kartlegging og vurderinger:

- VVS
- Elektro
- naturstein
- arbeidsklær
- Solceller

Det har ikke skjedd endringer i inneværende rapporteringsår som tilsier at denne prioriteringen skal endres. Man ble heller ikke «ferdig» med kartleggingen av disse fagene/produktene. Dette er derfor prioriteringen man har arbeidet med også dette rapporteringsåret. Innenfor disse produktområder er det dokumentert at det er høy risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden. I tillegg til at Skanska aktivt bidrar i bransjesamarbeidet har vi, som en del av våre tiltak, gått i dialog med våre leverandører innenfor de ulike risikokategoriene. Dette arbeidet ble påbegynt i forrige rapporteringsår, og har fortsatt i 2024. Skanska har valgt å ikke sende ut standardiserte spørreskjema, men i stedet ha fysiske møter/ digitale møter med store leverandører innenfor de ulike områdene. Dette gir oss mulighet til å ha en åpen dialog og jobbe sammen med leverandøren og gir oss en bedre kjennskap til verdikjeden. Gjennom dialogen har vi fått innsikt i leverandørenes egne aktsomhetsvurderinger og verdikjeder. Skanska erkjenner at det er nødvendig å få økt innsikt i verdikjedene, og arbeidsmetodikken til de ulike leverandører, for å kunne velge underentreprenører som kan sannsynliggjøre lav risiko for brudd på menneskerettigheter i leverandørkjeden. Å etablere dialog med nøkkelleverandører om aktsomhetsvurderinger og deres arbeid knyttet til menneskerettigheter vil være et arbeid som vil fortsette også inn i neste rapporteringsperiode.

Skanska har i hovedsak konsentrert arbeidet i dette rapporteringsåret rundt arbeidsklær og naturstein. I tillegg har vi påbegynt nærmere kartlegging av solceller, men dette arbeidet vil primært gjøres i neste rapporteringsperiode.

3.4.1 Nærmere om naturstein

Naturstein er et begrep som omfatter ulike kategorier og bruksområder og risikoen vil variere avhengig av produksjonsland. Norge har stor produksjon av både naturstein og stein og grus, og risikoen knyttet til stein fra Norge er ansett som lav.

Store mengder naturstein importeres imidlertid fra India og Kina. Leverandørkjedene kan ofte være komplekse med flere mellomledd som grossister, importører, foredlere og forhandlere mellom steinbrudd og sluttbruker. Dette utgjør i seg selv en risiko. Det følger av DFØ risikovurdering for Bygg og anlegg at det er rapportert om tvangsarbeid i indiske stein- og granittbrudd, og det er rapportert om barnearbeid i stein, kalksteins-sand- og/eller grusbrudd i flere afrikanske land. Dårlig arbeidsmiljø, lave lønninger og ubetalt overtid er rapport fra steinbrudd i Kina. I tillegg er Kina en undertrykkende stat og frie fagforeninger er ulovlige.

Følgende risikovurdering er gjort av DFØ knyttet til naturstein (side 7)

Total risiko	Bearbeiding og foredling	Utvinning av råvarer
Høy	Høy	Høy

Illustrasjon: Skjerm bilde fra DFØ risikovurdering for Bygg og anlegg s. 7

Grunnet den høye risikoen som er knyttet til naturstein har Skanska valgt å gå i dialog med de største leverandørene av naturstein for å få nærmere informasjon om deres leverandørkjede og arbeid knyttet til åpenhetsloven. Basert på dette har Skanska valgt å pre kvalifisere enkelte leverandører. Ved bruk av disse er det vår oppfatning at risikoen for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold er redusert.

3.4.2 Nærmere om arbeidsklær

Produksjon av tekstil og vernetøy er konsentrert i Asia. Dette omfatter land som Kina, Bangladesh, India, Indonesia og Thailand. Det finnes også produksjon av enkelte produkter i Europa. Det følger av DFØ risikovurdering av Arbeidstøy, fottøy og tekstil side 3 at:

«Total risiko for brudd på menneskerettigheten anses som høy for hele produktkategorien, med svært høy risiko på råvarenivå. Arbeidstakere i høyrisikoland som Kina, Indonesia, India, Pakistan og Bangladesh, og spesielt de som arbeider i fottøy- og lærindustrien, er utsatt for svært høy risiko for å bli tvunget til å arbeide lange dager, ofte med håndtering av farlige kjemikalier. Barnarbeid er ikke uvanlig. India er for eksempel ett av landene med høyest forekomst av barnarbeid. Mange arbeidere rapporterer inntektsnivåer under en såkalt «levelønn». Selv om noen av de viktigste eksport- og produksjonslandene har ratifisert ILO kjernekonvensjonene om arbeidstakerrettigheter, er det vanlig med begrensninger i organisasjonsfriheten, og arbeidstakere som uttrykker vilje til å danne eller melde seg inn i en fagforening, blir ofte sagt opp eller truet på en eller annen måte. Manglende sikkerhet på arbeidsplassen er også et alvorlig problem, som fører til mange dødsfall og skader (spesielt i Bangladesh) på grunn av, for eksempel byggekollapser og branner.»

Produkt	Total risiko	Sammenstilling	Komponenter	Råvare
Arbeidstøy og andre tekstilprodukter	Høy	Høy	Høy	Svært høy
Vernesko	Middels	Middels	Middels	Høy
Vernehansker	Høy	Høy	Høy	Svært høy
Støvmaske for engangsbruk	Middels	Middels	Middels	Høy
TOTAL RISIKO	Høy	Høy	Høy	Svært høy

Illustrasjon: Skjerm bilde fra DFØ risikovurdering for av Arbeidstøy, fottøy og tekstil s.3

For å redusere risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i vår leverandørkjede har Skanska besluttet å forholde seg til en fast leverandør av arbeidsklær. Denne leverandøren har dokumentert gode rutiner og god oversikt over leverandørkjeden. Dersom andre leverandører skal benyttes for levering av arbeidsklær følger det av vår leverandørevalueringsprosess at det må gjennomføres konkrete tiltak først. Dette for å redusere risikoen for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden.

3.5 Overvåkning av gjennomføring og resultater - effekten av tiltak

Det følger av Skanska sin rutine for aktsomhetsvurderinger i leverandørkjeden at det fortløpende skal vurderes hvorvidt tiltakene som er iverksatt fungerer. Minst en gang årlig skal tiltakene vurderes og eventuelt justeres/endres.

Skanska har som nevnt utviklet et leverandørevalueringssystem som skal hensynta ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsvilkår ved valg av leverandører. Gjennom kontroller og revisjoner i rapporteringsperioden følger vi opp leverandørene som jobber for oss. Målet er at tiltakene som er iverksatt vil bidra til at de leverandører som kommer inn på våre byggeplasser ivaretar menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt at tiltakene på sikt også får innvirkning på vareprodusenter nedover i hele verdikjeden. Vår kontroll og revisjon vil bidra til å avdekke evt. mangler og rette opp brudd der dette foreligger. Det har i perioden vært gjennomført 41 LA-kontroller og revisjoner av våre leverandører og samarbeidspartnere i 2024. Det har i rapporteringsperioden ikke vært avdekket avvik hos rene vareleverandører, og det har ikke vært avdekket alvorlige brudd på menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold.

3.6 Gjenoppretting

Det fremgår av Skanska sin ansvarlighetspolicy at der våre aktiviteter forårsaker eller medvirker til negativ påvirkning på menneskerettigheter og ansvarlige arbeidsforhold vil vi stoppe aktiviteten og søke å rette opp skaden. Skanska er også med i bransjesamarbeidet i EBA hvor man har et felles mål om å jobbe for utvikling i hele verdikjeden for å sikre forbedring av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Som nevnt ovenfor har Skanska gjennomført flere revisjoner i tillegg til LA-kontroller på byggeplass og anleggsplass. Der vi har avdekket avvik, har vi sørget for gjenoppretting, for eksempel ved at manglende overtid har blitt etterbetalt, eller at ulovlige arbeidstidsordninger har opphørt. Vi har per i dag ikke et godt nok system for å systematisere resultatene og tiltakene fra LA-kontrollene. Dette er noe det skal jobbes videre med i neste rapporteringsår. Det er vesentlig at funn og tiltak fra LA-kontroller systematiseres slik at disse kan følges opp ved videre bruk av leverandører samt at vi får kontroll på hvor omfattende og utbredt eventuelle brudd/overtredelser er. Brudd på menneskerettigheter eller anstendighetsforhold som vi ser gjentar seg hos flere leverandører, vil kreve ekstra oppmerksomhet og oppfølging, og vil også kunne være gjenstand for felles oppmerksomhet og evt. tiltak på bransjenivå.

3.7 Varslingskanaler og systemer for klage og interessentdialog

Skanska har etablert en varslingsordning som administreres av en nøytral tredjepart. Denne omtaler vi som Code of Conduct Hotline. Den er tilgjengelig for både ansatte og eksterne parter, herunder kunder, leverandører og underleverandører. Gjennom Code of Conduct Hotline kan man rapportere inn brudd på våre etiske retningslinjer eller andre kritikkverdige forhold og negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Skanska har ikke mottatt varsel om brudd på menneskerettigheter i rapporteringsåret gjennom vår Code of Conduct Hotline.

Skanska har også opprettet en egen e-postadresse (apenhetsloven@skanska.no) hvor enhver kan ta kontakt for å få informasjon om Skanska sitt arbeid med åpenhetsloven, samt varsle og/ eller klage for å avdekke negative konsekvenser. I rapporteringsperioden har det vært lite innkomne henvendelser på e-postadressen. Det vi har mottatt av henvendelser har vært spørreskjema fra kunder og samarbeidspartnere knyttet til vårt arbeid med åpenhetsloven.

Skanska har også jevnlig dialog med selskapets tillitsvalgte for å få informasjon om eventuelle selskaper, aktører eller andre som vi bør være særlig oppmerksomme på med tanke på risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Oslo, 12. mai 2025

_____
Ståle Rød, Styrets leder

_____
Stein Ivar Hellestad, daglig leder

_____
Frank Heine Jensen, Styremedlem

_____
Gunnar Lauritz Garred, Styremedlem

_____
Linn Rålien Westersø, Styremedlem

_____
Kirstin Holthe, Styremedlem

_____
Olav Inge Beisland, Styremedlem

_____
Bjarte Finnesand, Styremedlem

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Electronic signature

Signed by

Rød, Ståle

(Identity verified with BankID (NO))

Date and time (UTC+01:00) Central European Time (Berlin) (DD.MM.YYYY HH:MM:SS)

21.05.2025 17:39:23

Date of birth

Signature method

BankID (NO)

Signed by

Hellestad, Stein Ivar

(Identity verified with BankID (NO))

Date and time (UTC+01:00) Central European Time (Berlin) (DD.MM.YYYY HH:MM:SS)

20.05.2025 22:22:21

Date of birth

Signature method

BankID (NO)

Signed by

Jensen, Frank Heine

(Identity verified with BankID (NO))

Date and time (UTC+01:00) Central European Time (Berlin) (DD.MM.YYYY HH:MM:SS)

22.05.2025 12:35:22

Date of birth

Signature method

BankID (NO)

Signed by

Garred, Gunnar Lauritz

(Identity verified with BankID (NO))

Date and time (UTC+01:00) Central European Time (Berlin) (DD.MM.YYYY HH:MM:SS)

20.05.2025 12:54:06

Date of birth

Signature method

BankID (NO)

Signed by

WESTERSØ, LINN RÅLIEN

(Identity verified with BankID (NO))

Date and time (UTC+01:00) Central European Time (Berlin) (DD.MM.YYYY HH:MM:SS)

20.05.2025 13:14:47

Date of birth

Signature method

BankID (NO)

Signed by

Holthe, Kristin

(Identity verified with BankID (NO))

Date and time (UTC+01:00) Central European Time (Berlin) (DD.MM.YYYY HH:MM:SS)

21.05.2025 09:10:23

Date of birth

Signature method

BankID (NO)

Signed by

Beisland, Olav Inge

(Identity verified with BankID (NO))

Date and time (UTC+01:00) Central European Time (Berlin) (DD.MM.YYYY HH:MM:SS)

20.05.2025 13:15:43

Date of birth

Signature method

BankID (NO)

Signed by

Finnesand, Bjarte

(Identity verified with BankID (NO))

Date and time (UTC+01:00) Central European Time (Berlin) (DD.MM.YYYY HH:MM:SS)

20.05.2025 12:28:32

Date of birth

Signature method

BankID (NO)